

**Vereenigd zijn we alles, onvereinigd
zijn we niets**

Bart De Wilde, Ludion/AMSAB/ABVV-
Textiel-Kleding-Diamant, 1998

Het zal voor historicus Bart De Wilde een koud kunstje geweest zijn dit boek te schrijven. Na zijn spraakmakende *Witte boorden, blauwe kiel* was het duidelijk dat hij de thematiek van de geschiedenis van de textielwereld in ons land grondig beheerste. *Vereenigd zijn we alles, onvereinigd zijn we niets* werd geschreven naar aanleiding van het eeuwfeest van het socialistisch textielsyndicalisme. Het brengt, in vogelvucht, een beeld over het wel en wee van de Textielarbeiderscentrale van België (TACB), die haar stempel heeft gedrukt op de sociale verhoudingen in de voor Vlaanderen zo belangrijke textielindustrie.

De auteur schetst in een ruim kader de evolutie van het syndicalisme in de textielsector. Van de organisatie als verweermiddel tegen uitbuiting en onrecht, over de machtige gecentraliseerde vakbond die koos voor overleg, tot de periode van het gestructureerd overleg in de vorm van nationale en gewestelijke collectieve arbeidsovereenkomsten. In overeenstemming met deze evolutie schetst De Wilde het veranderde beeld van de syndicale militant. Van gedreven, risiconemend vrijwilliger tot de syndicale mandaatdrager in de bedrijven die door voortdurende bijscholing de complexe problematiek van sociale wetgeving, loonevolutie en veiligheid moet leren beheersen. Terzelfdertijd evolueert de vrijgestelde vakbondsbediende van een arbeider, vaak aan de deur van het bedrijf gezet omwille van zijn rol

tijdens de acties, tot de universitair geschoolde, die complexe dossiers te verwerken krijgt. 'Vergadertijgers', zoals de auteur ze betitelt, die meer vanuit zakelijkheid dan vanuit ideologie optreden.

Ook het terrein van de acties werd stilaan verlegd, van woede-uitbarsting tot georganiseerd strijdwapen. De klassieke staking werd bemoeilijkt door de clausule van sociale vrede in de collectieve overeenkomsten. Hierdoor ontstonden soms spanningen tussen de wil tot actie van de basis en de gebonden handen van de leiding, waardoor extreem links een - weliswaar beperkte - voedingsbodem kreeg. Stakingen werden soms gezien als drukkingsmiddel voor de paritaire onderhandelingen. Meer recent werd gezocht naar nieuwe actiemiddelen, zoals bedrijfsbezettingen, afsluiten van industrieterreinen, bezetting van verkeersknooppunten. De toenemende werkloosheid, ten gevolge van moderne technologie en de delocalisering van bedrijven naar lageloonlanden, hypothekeert tegenwoordig de actiemogelijkheden. De industriële werkgelegenheid in de textielnijverheid slonk van 178.388 eenheden in het topjaar 1947 tot 54.189 in 1990.

Doorheen de geschiedenis veranderde eveneens de politieke binding van de vakbond. Die verwevenheid met de BWP was aanvankelijk erg groot. Zo riskeerde een lid dat deelnam aan verkiezingen op een communistische lijst, de uitsluiting. Vandaag is de cumul van een syndicaal met een politiek mandaat statutair verboden. De 'bevoorrechte relatie' met de SP/PS is niet langer vanzelfsprekend.

Het boek van Bart De Wilde, in tegenstelling tot zoveel gelegenheids-

publicaties, is geen hagiografie. Niet alleen het wel, ook het wee wordt vermeld. Zo besteedt de auteur heel wat aandacht aan de rol van Algemeen Secretaris Alfons Segier (1886-1953), die een stempel gedrukt heeft op de TACB. Het is de grote verdienste van die man de eenmaking van de socialistische vakbond te hebben verwezenlijkt. Toch behoort hij tot de figuren die opvielen door hun autoritarisme - waaraan de jonge socialistische beweging rijk is - zoals Vader Anseele, Louis Major e.a.

"Algemeen secretaris Alfons Segier", schrijft De Wilde, "leidde de Centrale met autoritaire hand". In het uitvoerend comité decreeteerde hij naar aanleiding van protest van sommige leden: "De werkers moeten zich schikken naar hetgeen wij hun gevraagd hebben". Segier was een "organisatie-maniak". Volgens hem kon alleen een goede organisatiestructuur uitkomst brengen. De textielarbeidersorganisatie werd onder zijn leiding in de jaren dertig een goed geoliede, gedisciplineerde massabeweging, die werd bestuurd vanuit het in 1935 in gebruik genomen "Textielhuis in Gent". Segier stond in 1940 mee aan de doopvont van het eenheids-syndicaat, de Unie van Hand- en Geestesarbeiders (UHGA). Vlug bleek dat de Unie een werktuig werd in de handen van de bezetter en zijn accolieten, waarna Segier zich terugtrok. Wanneer Segier zich na de oorlog voor het bureau van het Belgisch Vakverbond (BVV) moest verantwoorden voor zijn houding tijdens de bezetting, nam Major zijn verdediging waar: "Hij stelde dat wanneer het bureau van het BVV alle UHGA-leden in Vlaanderen wou uitsluiten, 'tous les mili-

tants de la Centrale du Textile doivent être éliminés". Segier werd uiteindelijk geweerd als lid van het bureau van het BVV.

Belangrijker dan zijn oorlogsavonturen was de figuur van Segier als type-figuur van een autoritaire vakbondsleider, die zijn stempel drukte op de organisatie én op de wijze waarop vakbondsactie werd bedreven. Zijn voorbeeld werkte nog lang na. In de organisatie verschenen vele lokale 'kleine Segierkes', die zich heer en meester waanden

van hun leden. Wie niet horen wilde, moest voelen. In sommige gewesten, zoals het Gentse, werkte dit nog door tot in de jaren zeventig, zoals wanneer een vakbondsmilitante zonder enig recht op verdediging werd uitgesloten omwille van haar contacten met de Kommunistische Partij. Sedertdien waait er een nieuwe wind door de vakbondsleiding van de TACB, die minder autoritair en meer luisterend optreedt. Het zou wellicht een mooi onderwerp voor een volgende studie zijn, hoe

in concreto de dialectiek tussen leden en leiding zich ontwikkelde, voor en tijdens het interbellum. De ervaring heeft alvast de helft van de titel van het boek bevestigd: "onvereenigd zijn we niets". Of we "vereenigd" alles zijn, moet nog beproeven worden.

Vermelden we nog dat het boek zeer mooi oogt, gemakkelijk leest en prachtig geïllustreerd is.

Jef Turf